08/03/2021

Η αναφορά της Προέδρου της Δημοκρατίας στην Αγία Φιλοθέη

/ Επικαιρότητα

Στη διαχρονική προσφορά της ελληνίδας γυναίκας σε όλες τις φάσεις της ιστορίας μας, με ιδιαίτερη αναφορά και στην Αγία Φιλοθέη, αναφέρθηκε μεταξύ άλλων η Πρόεδρος της Δημοκρατίας Κατερίνα Σακελλαροπούλου.

Μιλώντας στη Βουλή των Ελλήνων, κατά την Κοινή Συνεδρίαση της Ειδικής Μόνιμης Επιτροπής Ισότητας, Νεολαίας και Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και της Διαρκούς Επιτροπής Κοινωνικών Υποθέσεων, με θέμα «Ημέρα για τα δικαιώματα των γυναικών», η κ. Σακελλαροπούλου δεν παρέλειψε να αναφερθεί και στις μεγάλες Ελληνίδες που πρωτοστάτησαν στους αγώνες κατά την Τουρκοκρατία. *"Και καθώς βρίσκομαι εδώ λίγες μέρες πριν γιορτάσουμε την επέτειο της εθνεγερσίας μας, θα ήθελα να θυμηθώ τις λίγες, έστω, γυναίκες που συγκράτησε η ιστορία στις δέλτους της, ανάμεσα στις πολλές, τις ανώνυμες, που πήραν τα όπλα πριν από διακόσια χρόνια και πολέμησαν, μόνες ή στο πλευρό των ανδρών τους, ενέπνευσαν παραμύθια και θρύλους, τραγουδήθηκαν από τη δημοτική μας μούσα και πέρασαν σαν ηρωίδες στην προφορική μας παράδοση"*, σημείωσε.

Ιδιαίτερη αναφορά έκανε η Πρόεδρος της Δημοκρατίας και **στην Αγία Φιλοθέη** ενθυμούμενη τις μορφωμένες γυναίκες του αγώνα *"όπως η Ευανθία Καΐρη και η Μαντώ Μαυρογένους, που προσπάθησαν να ευαισθητοποιήσουν τη φιλελεύθερη Ευρώπη με συνεχείς εκκλήσεις προς τις φιλελληνίδες, όπου γης. Την Κυριακή, σύζυγο του γιατρού της Σμύρνης και μέλους της Φιλικής Εταιρίας Μιχαήλ Ναύτη, που σύμφωνα με τον Ιωάννη Φιλήμονα μυήθηκε στην Εταιρία προσφέροντας στον αγώνα όλη της την περιουσία.* ***Την Ρηγούλα Μπενιζέλου, που αργότερα ανακηρύχθηκε αγία από την Ορθόδοξη εκκλησία ως Αγία Φιλοθέη η Αθηναία***", ανέφερε.

Ακολουθεί ολόκληρη η ομιλία της Κατερίνας Σακελλαροπούλου στη Βουλή των Ελλήνων:

«Είναι τιμή για μένα που βρίσκομαι ενώπιον της Εθνικής Αντιπροσωπείας και απευθύνομαι σε σας, σήμερα, Ημέρα της Γυναίκας, από τη θέση μου ως Προέδρου

της Ελληνικής Δημοκρατίας, που για πρώτη φορά επιφύλαξε σε γυναίκα το υψηλό αυτό αξίωμα. Μου δίνεται έτσι η ευκαιρία να μιλήσω για τη γυναίκα που είναι παρούσα στον κοινωνικό, τον οικονομικό, τον πολιτικό βίο όλες τις μέρες του χρόνου.

Για την ελληνίδα γυναίκα που είναι παρούσα σε όλες τις φάσεις της ιστορίας μας, άλλοτε στην πρώτη γραμμή, άλλοτε στην οπισθοφυλακή ή στα χαρακώματα – ποτέ όμως αμέτοχη στις κρίσιμες στιγμές του συλλογικού μας βίου. Και καθώς βρίσκομαι εδώ λίγες μέρες πριν γιορτάσουμε την επέτειο της εθνεγερσίας μας, θα ήθελα να θυμηθώ τις λίγες, έστω, γυναίκες που συγκράτησε η ιστορία στις δέλτους της, ανάμεσα στις πολλές, τις ανώνυμες, που πήραν τα όπλα πριν από διακόσια χρόνια και πολέμησαν, μόνες ή στο πλευρό των ανδρών τους, ενέπνευσαν παραμύθια και θρύλους, τραγουδήθηκαν από τη δημοτική μας μούσα και πέρασαν σαν ηρωίδες στην προφορική μας παράδοση.

Να θυμηθώ τις μορφωμένες γυναίκες του αγώνα, όπως η Ευανθία Καΐρη και η Μαντώ Μαυρογένους, που προσπάθησαν να ευαισθητοποιήσουν τη φιλελεύθερη Ευρώπη με συνεχείς εκκλήσεις προς τις φιλελληνίδες, όπου γης. Την Κυριακή, σύζυγο του γιατρού της Σμύρνης και μέλους της Φιλικής Εταιρίας Μιχαήλ Ναύτη, που σύμφωνα με τον Ιωάννη Φιλήμονα μυήθηκε στην Εταιρία προσφέροντας στον αγώνα όλη της την περιουσία. Την Ρηγούλα Μπενιζέλου, που αργότερα ανακηρύχθηκε αγία από την Ορθόδοξη εκκλησία ως Αγία Φιλοθέη η Αθηναία.

Την Ασημίνα Λιδωρίκη-Γκούρα. Και βέβαια την Ελισάβετ Υψηλάντη, την «Πρωτομάνα των Φιλικών» και την Ευφροσύνη Νέγρη, που καθώς έγραψε η Καλιρρόη Παρέν «ειργάσθη, προς διάδοσιν των κυοφορουμένων τότε φιλελευθέρων ιδεών και η αίθουσα της απετέλει το κέντρον των μυστικών συναθροίσεων των μεμυημένων ομογενών».

Όλοι γνωρίζουμε τις πολυύμνητες Σουλιώτισσες, τη Μόσχω Τζαβέλα, τη Δέσπω Μπότση, τη Χάιδω Σέχου, την Ελένη Μπότσαρη, πηγές έμπνευσης για όλες τις επαναστατημένες γυναίκες κατά τη διάρκεια του ελληνικού αγώνα για την ανεξαρτησία. Όλοι γνωρίζουμε τη Λασκαρίνα Μπουμπουλίνα, τη «νέα Αρτεμισία» όπως την αποκαλούσαν. Αλλά αξίζει να μνημονεύσουμε την «ευγενέστατη και γενναιότατη», όπως την προσφωνούσε ο Δημήτριος Υψηλάντης, Δόμνα Βισβίζη από τον Αίνο της Ανατολικής Θράκης, που ναυμάχησε σε όλο το Αιγαίο στο πλευρό του άντρα της, του καπετάνιου Χατζηαντώνη Βισβίζη, κι όταν εκείνος σκοτώθηκε, συνέχισε μόνη, ξοδεύοντας και τον τελευταίο οβολό της για τον Αγώνα.

Και τις λιγότερο γνωστές καπετάνισσες, την Κωνσταντία Ζαχαριά, που την απαθανάτισε στα γραπτά του ο Φιλέλληνας και ιδρυτής της Φιλελληνικής

επιτροπής του Λονδίνου Έντουαρντ Μπλακιέρ, την Σταυριάνα Σάββαινα και την Πανωραία Βοζίκη από τη Μάνη, τη Μανώλαινα Μπινιάρη, την Ακριβή Τσαρλαμπά, την Αδαμαντία Γρηγοριάδη, που πήραν τ' άρματα για να εκδικηθούν τους άντρες και τους γιους τους, που τους είχαν στείλει σαν Σπαρτιάτισσες στη μάχη. Γιατί στην Επανάσταση του '21, όπως έγραψε στην Εφημερίδα των Κυριών η Καλιρρόη Παρρέν «οι υιοί εδιδάσκοντο υπό των μητέρων, οι άνδρες παρά των γυναικών, οι αδελφοί παρά των αδελφών».

Στους αγώνες αυτών των γυναικών, και χιλιάδων ακόμη ανώνυμων, χρωστάμε την ελευθερία μας. Στους αγώνες πολλών άλλων τη σταδιακή κατάκτηση μιας καλύτερης θέσης στον κόσμο. Σκέφτομαι πόσος αγώνας χρειάστηκε για να διεκδικήσουν οι γυναίκες την ισότιμη κοινωνική ένταξη που ήλπιζαν ότι θα τους προσέφερε η μισθωτή εργασία. Πόση ανισότητα είχαν να αντιπαλέψουν μόλις βγήκαν στην αγορά εργασίας, πόσο δυσχερείς ήταν οι συνθήκες που αντιμετώπισαν, πόσο τις κατέβαλαν ηθικά και σωματικά.

Και συγκινούμαι στη σκέψη όλων των φωτισμένων γυναικών που θέλησαν να προσφέρουν εκπαίδευση στις εργάτριες, για να ζήσουν παραγωγικά. Την Αύρα Θεοδωροπούλου, που ίδρυσε το 1911 το Κυριακό Σχολείο Εργατριών, και το 1920 τον Σύνδεσμο για τα δικαιώματα της γυναίκας. Τις συνεργάτιδές της 'Αννα Κατσίγρα, Ειρήνη Πράτσικα, Ρόζα Ιωάννου, Μαρία Δεσύπρη. Τις σπουδαίες δασκάλες Ρόζα Ιμβριώτη, Μαρία Σβώλου, Αθηνά Γαϊτάνου-Γιαννιού. Την Εύχαρι Πετρίδου, πρώτη γυναίκα δικηγόρο και μέλος του Δικηγορικού Συλλόγου της Αθήνας το 1925. Την νομικό 'Αννα Λάσκαρη-Παπαδημητρίου, ισόβια, σχεδόν σύμβουλο του Εθνικού Συμβουλίου Ελληνίδων.

Μακρύς δρόμος διανύθηκε ώσπου οι γυναίκες να αποκτήσουν πλήρη εκλογικά δικαιώματα και να εκπροσωπηθούν στη Βουλή. Έπρεπε να φτάσουμε στο 1953 για να εκλεγεί η πρώτη ελληνίδα βουλευτής, η Ελένη Σκούρα. Έκτοτε όμως, η σύγχρονη Ελλάδα προχώρησε με γρήγορα βήματα. Σήμερα μπορούμε να καυχώμαστε ότι είμαστε από τις λίγες χώρες του πλανήτη που η ισότητα των φύλων είναι συνταγματικά κατοχυρωμένη. Όσο κι αν στην πράξη μένουν πολλά να κατακτηθούν, όσο κι αν αποδεικνύονται ανθεκτικά τα στερεότυπα, οι προκαταλήψεις, οι έμφυλες διακρίσεις στον εργασιακό, τον κοινωνικό και τον οικογενειακό χώρο, οι σημερινές Ελληνίδες βαδίζουν με αυτοπεποίθηση στον δρόμο της χειραφέτησης.

Σήμερα λοιπόν, από το βήμα αυτό που τόσο τιμητικά μου παραχωρήθηκε, θα ήθελα να μιλήσω για τα, σταθερά, σίγουρα, θετικά βήματα της γυναικείας διαδρομής μέσα στον χρόνο. Χωρίς ούτε μια στιγμή να προσπερνώ τα προβλήματα που έγιναν εμφανέστερα στις συνθήκες της πανδημίας, τη διόγκωση της ενδοοικογενειακής

βίας και της σεξουαλικής παρενόχλησης, την εργασιακή ανασφάλεια, την τρομερή συμπίεση που υφίστανται οι γυναίκες που βρίσκονται σε συνθήκες πολλαπλής ευαλωτότητας, μητέρες μονογονεϊκών οικογενειών, ηλικιωμένες με πενιχρά εισοδήματα, πρόσφυγες και μετανάστριες, συχνά θύματα σωματεμπορίας, σεξουαλικής εκμετάλλευσης, καταναγκαστικής εργασίας, πολλαπλής κακοποίησης.

Σε αυτές τις γυναίκες της εύθραυστης επιβίωσης είναι στραμμένο το βλέμμα μας, αυτές οφείλουμε να συνδράμουμε και να ενισχύσουμε με κάθε τρόπο. Η τραυματισμένη σιωπή τους δεν θα γίνει ποτέ κραυγή- ένας λόγος παραπάνω για να τις ακούσουμε.

Από μιαν άλλη ωστόσο πλευρά της τραυματισμένης γυναικείας αξιοπρέπειας, οι φωνές πολλαπλασιάζονται. Το ελληνικό κίνημα #MeToo αποκάλυψε μια ανεπούλωτη και ανομολόγητη κοινωνική πληγή: τις ενδοοικογενειακές, ενδοεπαγγελματικές, ενδοσυντεχνιακές μορφές αυταρχισμού που καταλήγουν στη χρόνια υποτίμηση, εκμετάλλευση και βία εναντίον των γυναικών. Παροτρύναμε τα θύματα του σεξισμού, της κακοποίησης, της κατάχρησης εξουσίας να μιλήσουν. Τα διαβεβαιώσαμε ότι η καταφυγή στη δικαιοσύνη αποτελεί δικαίωμα και ταυτόχρονα ασπίδα προστασίας τους.

Ωστόσο, όσο αυστηρό και αν γίνει το νομοθετικό πλαίσιο που θα αντιμετωπίζει τέτοια φαινόμενα, ελάχιστα πράγματα θα αλλάξουν αν δεν αναδιοργανωθούν οι σχέσεις της οικογενειακής, εκπαιδευτικής και επαγγελματικής μας οικειότητας. Αν δεν ανατραπούν νοοτροπίες και αντιλήψεις βαθιά ριζωμένες στην κοινωνία μας. Αν μέσω της συστηματικής διαπαιδαγώγησης δεν καταλυθούν τα στερεότυπα και οι έμφυλες διακρίσεις που ακυρώνουν προσωπικότητες, αλλοιώνουν τις σχέσεις και δημιουργούν άγονη και οδυνηρή αντιπαλότητα ανάμεσα στα φύλα.

Ας στοχαστούμε, λοιπόν, το μέλλον των κοριτσιών που μεγαλώνουν σήμερα, τη δεύτερη δεκαετία του 21ου αιώνα. Των κοριτσιών που γεννήθηκαν μέσα στην κρίση και ετοιμάζονται να έρθουν αντιμέτωπες με έναν κόσμο που αλλάζει ραγδαία. Πώς θα βιώσουν αυτά τα κορίτσια τις πολύμορφες σχέσεις τους, πώς θα παγιώσουν τη σύστοιχη, ισότιμη, αξιοκρατική θέση τους στον κόσμο;

Αυτά τα κορίτσια είναι οι κόρες των σημερινών γυναικών που αγωνίζονται καθημερινά να ανταποκριθούν στους πολλαπλούς τους ρόλους, χωρίς να αποδέχονται τον ρόλο του πολίτη δεύτερης κατηγορίας, αρνούμενες να είναι ετερόφωτες, υποδεέστερες, υποτελείς.

Οι κόρες των σημερινών Ελληνίδων, γιατρών, νοσηλευτριών, υγειονομικών, που μάχονται με ηρωισμό ενάντια στην πανδημία. Οι κόρες των γυναικών που

προσφέρουν τις πολύτιμες υπηρεσίες τους με αποφασιστικότητα και πίστη σε όλους τους κλάδους των Ενόπλων Δυνάμεων. Των εκπαιδευτικών που διδάσκουν τα παιδιά μας με αυταπάρνηση όσο τα σχολεία είναι κλειστά.

Των υπαλλήλων καθαριότητας, των ταμιών ή των πωλητριών στα σουπερμάρκετ, των φαρμακοποιών, των εργαζομένων στις κοινωνικές υπηρεσίες που φροντίζουν για να διατηρηθεί, έστω και επιβραδυμένος, ο ρυθμός της καθημερινότητάς μας- πιο εκτεθειμένες, αυτές, στον κίνδυνο του κορωνοϊού. Το παράδειγμα αυτών των γυναικών ενδυναμώνει τις κόρες τους, τις οπλίζει με αυτοπεποίθηση και δύναμη. Τις προετοιμάζει για τον καινούργιο κόσμο που ανατέλλει και τις έχει ανάγκη.

Με το βλέμμα στραμμένο προς το μέλλον, λοιπόν, ας εργαστούμε για να προσφέρουμε στα σημερινά κορίτσια τη θέση που τους αξίζει. Καταπολεμώντας τις ανισορροπίες μεταξύ των φύλων που γεννούν ανισότητες και αποκλεισμούς, ας αξιοποιήσουμε τις πολλές δυνατότητές τους. Γκρεμίζοντας τα θεσμικά εμπόδια και τα κοινωνικά στερεότυπα που κατασκευάζουν προδιαγεγραμμένους ρόλους για τα φύλα, ας διασφαλίσουμε τη ισότιμη πρόσβασή τους στην καινοτομία και την επιστήμη, την συμμετοχή τους στα κέντρα λήψης των αποφάσεων, την προώθησή τους σε θέσεις ευθύνης, με δυο λόγια την ενεργό παρουσία τους στην κοινωνική και πολιτική ζωή του τόπου.

Εντάσσοντας συστηματικά τη διάσταση του φύλου στη χάραξη πολιτικών και δράσεων, ανταποκρινόμαστε σε ένα ευρύτερο, ριζικά μεταμορφωτικό αίτημα για μια κοινωνία που θα μπορεί να απορροφήσει, στη δημόσια σφαίρα, τη δημιουργικότητα όλων των μελών της. Με τον τρόπο αυτόν δίνουμε ώθηση στην ευρωπαϊκή μας πορεία και επιτυγχάνουμε την εμβάθυνση της δημοκρατίας μας».

Νωρίτερα, η κυρία Σακελλαροπούλου είχε μιλήσει στη διαδικτυακή εκδήλωση με θέμα “Women in the era of the pandemic”, που διοργάνωσε το Ίδρυμα Μαριάννα Β. Βαρδινογιάννη. Κατά την ομιλία της η κυρία Σακελλαροπούλου επεσήμανε ότι είναι διαπιστωμένη και κοινή πλέον παραδοχή ότι από τα τόσα προβλήματα που συσσώρευσε η πανδημία τα περισσότερα τα επωμίστηκαν οι γυναίκες, ενώ τόνισε ότι σε συνθήκες κρίσης, όπως αυτή που βιώνουμε σήμερα, οι έμφυλες ανισότητες αναπαράγονται και βαθαίνουν, συμπιέζονται ασφυκτικά οι επιλογές ζωής για τα κορίτσια και τις γυναίκες.

«Και δυστυχώς γίνεται πιο αισθητό το χάσμα ανάμεσα στα φύλα, η μοναξιά, ακόμη και μέσα στη σχέση. Η ενδοοικογενειακή βία οξύνθηκε τρομερά την περίοδο της πανδημίας. Η κοινωνική ένταση και η αλλαγή επί τα χείρω της καθημερινότητάς μας, η οικονομική ανασφάλεια, η αίσθηση της ανεπάρκειας και της αδυναμίας έφεραν συγκρούσεις μέσα στα σπίτια, λεκτική βία, ψυχική και σωματική

κακοποίηση. Έφεραν πολλές γυναίκες σε μια θέση εγκλωβισμένου θύματος, χωρίς δυνατότητα διαφυγής. Και δεν υπάρχει χειρότερη συνθήκη από το να μετατραπεί ο ιδιωτικός χώρος σε μια ιδιότυπη φυλακή όπου είσαι αναγκασμένη να συμβιώνεις με τον κακοποιητή σου» πρόσθεσε.

Αναφερόμενη στο ελληνικό #MeToo, που ξεκίνησε διστακτικά αλλά ήδη αρχίζει να έχει σοβαρή αντανάκλαση στην κοινωνία, εξέφρασε την ελπίδα να βαθύνει σε περιεχόμενο, να γονιμοποιηθεί και να παραγάγει καρπούς. «Ο ρόλος της Πολιτείας, σ’ αυτήν την κρίσιμη συγκυρία είναι να δημιουργήσει τις προϋποθέσεις, σε θεσμικό επίπεδο, ώστε οι έμφυλες διακρίσεις και τα στερεότυπα στα πεδία της εργασίας, του κοινωνικού αποκλεισμού, των κέντρων λήψης αποφάσεων, της οικογένειας, με άλλα λόγια σε κάθε πτυχή της δημόσιας και ιδιωτικής ζωής, σταδιακά να εκλείψουν. Από τη θέση που κατέχω, θα ενισχύσω με όλες μου τις δυνάμεις μια τέτοια προσπάθεια» κατέληξε η Πρόεδρος της Δημοκρατίας.